

"Proletarec"
je delavski list
za misleče
čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

GLASILLO
PROSVETNE
MATICE
J. S. Z.

NO. — ST. 1312.

Entered as second-class matter, December 8, 1932, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1879.

CHICAGO, ILL. 3. NOVEMBRA (NOVEMBER 3, 1932).

Published weekly at
2659 W. 26th St.

LETO — VOL. XXVII.

Volitve za in proti sedanji krizi

GLAS ZA SOCIALISTIČNO STRANKO
JE GLAS ZA DELAVSKO LJUDSTVO

OBLJUBE republikancev in demokratov so nič druga gega kot OBLJUBE kar se ljudstva—to je delavcev in farmarjev tiče. Obe stranki kontrolirajo in financirajo kapitalisti SEBI v korist in VAM V SKODO.

Milijone volilcev spet slepe s pivom. Milijoni so razočarani nad Hoovrom, pa se misijo maščevati nad njim s tem, da bodo glasovali za Roosevelt.

Ako človeka ogoljufa en trgovec, bo šel drugič k drugemu. In če ga bo prevaral tudi ta, ne bo šel potem nazaj k prvemu, ako je pameten, nego si poiskal tretjega, toliko časa, da najde poštenjaka.

Čemu bi volilci ne izvajali istega pravila v politiki? Čemu se povračati k demokratom, ko so demokratije, kadar so bili na vlasti v Washingtonu, prav tako goljufali in gulili ljudstvo ter služili privatnim interesom, kakor republikanci? Kjerkoli imajo demokrati oblast, pa bilo v New Yorku ali v Chicagu, v južnih ali v vzhodnih državah—povsod služijo istim milijonarskim raketirjem kakor republikanci. Samuel Insull—da ga navajamo za primer—je prispeval v kampanjske fonde OBEMA strankama in kandidati obeh so bili v slučaju izvolitve njegovi služabniki, prav tako, kakor so služabniki kapitalistov Morgana, Rockefellerja, Forda, Younga, Raskoba, Astorja itd. itd.

Pravijo, da osel ne gre dvakrat na led. Čemu naj bi bil človek bolj nespososten?

Vsak delavec, ki glasuje za demokratsko ali republikansko stranko, pljuje vedoma ali pa vsled zasplojenosti v svojo skledo.

Misleči delavci—vsi, ki se zavedajo, da je nesmiselno voliti za stranki, kateri sta krivi in odgovorni za sedanjio krizo, pa bodo v torek 8. novembra glasovali za Norman Thomasa in James H. Maurerja ter vse ostale kandidate socialistične stranke.

Morris Hillquit, socialistični kandidat za župana v New Yorku

Socialisti v New Yorku so se najboljših teoretikov v svetovnem socialističnem gibanju. Če bi volilci svojo nalogo razumevale, bi izvolili socialistično stranko, ki je ob enem demokratičnem kandidatu za prezidenta, je bil v veliki zagati. Če bi odstavil demokratskega župana, kar bi bil moral, se bi zameril svoji stranki v New Yorku in bi si s tem odvzel potrebne glasove. Če pa bi ga ne odstavil, bi mu to šteli v greh takozvanim "liberalci", kateri agitirajo zamj. Iz tega mučnega položaja ga je rešil župan Walker sam s tem, da je "odstopil". Vsled tega morajo newyorčani dne 8. novembra izvoliti novega župana. Socialistični kandidat za to važno pozicijo v največjem ameriškem mestu je Morris Hillquit. On je predsednik eksekutivne socialistične stranke, briljanter govornik in eden

MORRIS HILLQUIT,
socialistični kandidat za župana
mesta New York.

Li pravilno, bi izvolili Hillquita, ki bi bil v čast njihovemu mestu in pa župan, kakršnega New York nujno potrebuje.

Demokratska stranka kandidira za župana politična enaka kalibra, kakor je bil Jimmie Walker, republikanska pa je v nagrado za nekaj mandatov sklenila tajno kupčijo z demokratimi. Ker pa mora vseeno imeti svojega kandidata že zaradi ljudi, je nominirala resno figuro, ki demokratski dominaciji mestnega korita nič nevarna. Socialisti so torej edini, ki tvorijte demokratiskim tammaniton in njihovi koruptnosti resno opozicijo.

ZELO VAŽNO!

Zadnje dneve pred volitvami izrabite za čim energetičnejšo agitacijo v pred socialistične stranke. Razdelite socialistične letakke od hiše do hiše. Pridobite svoje prijatelje in znance za socialistične kandidate.

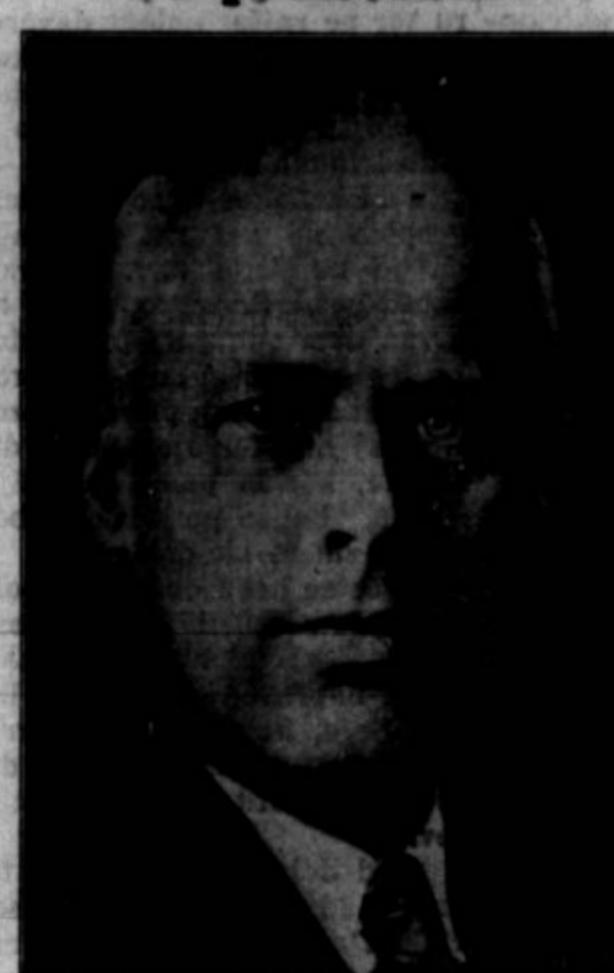
Potrebno je,

da se prijavite tudi za paziška naše stranke pri

štetu glasov!

Naša kandidata na fronti

Za predsednika

NORMAN THOMAS

Za podpredsednika

JAMES H. MAURER

SOCIALISTIČNI stranki je v čast in ponos, da ima na čelu svoje liste sodruga, ki sta vredna vsega zaupanja delavskega ljudstva. Izmed vseh kandidatov za predsednika Zed. držav je Norman Thomas najposobnejši. Vrhutega je on izmed vseh tudi najbolj kremenit značaj. Uveljavil se je kot socialni delavec dolgo prej predno je postal socialist. V socialistično stranko je pristopil l. 1916. Privabilo ga je v njo odločno protivno stališče, kajti Thomas je neizprosen nasprotnik militarizma in vojne. Od tedaj se je njegov ugled v delavskem in socialističnem gibanju te dežele neprestano večel in veliko mislečev je, ki pravijo, da bo Thomas nekoč že predsednik te republike. Medtem ko sloves vodilnih kapitalističnih

politikov obeh strank pada, je Thomasov silovito narastel.

Socialistični kandidat za podpredsednika je James H. Maurer, pionir v delavskem gibanju te dežele. Udejstvoval se je v unijah že v času ko ni bilo socialistične politične organizacije. Bil je vrsto let predsednik Pennsylvania State Federation of Labor in imel je že neštetno drugih odgovornih služb. V mestu Reading, Pa., je bil izvoljen za finančnega komisarja na socialistični listi.

Thomas in Maurer imata za seboj neomadeževano zgodovino. Bila sta radikalca ne samo po besedah, nego tudi po dejanjih in sta to tudi danes. Delavci, agitirajo med svojimi tovariši vseh narodnosti, da bodo v torek 8. novembra glasovali za socialistično listo.

TRI IN POL MILIJARDE DOLARJEV NA LETO TROŠENIH ZA ZDRAVSTVO

Povprečen dohodek zdravnikov. — Profitarstvo v zdravstvu. — Umesten socialističen predlog

Ameriško ljudstvo troši za veliko predraga. Stotisočaki, ki jih naše in druge podporne organizacije izdajajo za bolniške in operacijske podpore, gredo v veliki meri za zdravila in zdravnikom.

Pomanjanje sredstev je vzrok, da marsikak delavec ali član njegove družine boleha leta in leta in končno podleže, ker ni imel sredstev, da si bi mogel privoščiti dobrega zdravnika, zdravila in pravilno nego po pravem času. Bogataš na drugi strani pa ima zdravnikov na razpolago.

Ker je ta sistem zdravstva za tiste, ki delajo in ustvarjajo bogastva, kričen, predlagajo socialisti temeljito preuredbo tudi v tem oziru. Prej ali slep bodo zdravniki državni ali okrajni uradniki in na razpolago vsakemu, brez da bi mu jih bilo treba še posebej plačevati.

Male tatove se povsod strogo kaznuje

Toribio Perez v Havani, Kubo, je ukradel 45c. Obsojen je bil na sedem let zapora. Ker se je njegovim ljudem zdel kazzen previsoka za tak prestopek, so se pritožili na vrhovno sodišče, katero je odlok pristne zima.

Zdravljenje v Ameriki je zelo draga stvar — za delavce

žita preveč in skoro zastonj, ob enem pa je milijone gladnih

Koruza in pšenica rabljena za kurivo. — Žaganje je v Alberti dražje nego — žito. Farmarji obupavajo

Kakor pomnijo tudi najstarejši ljudje, ni bila cena pšenice še nobenkrat nižja kot v tednu z dne 24. oktobra. Na čikaški žitni borzi ji je bila cena dobrih 44 centov bušel ali manj kot kdajkoli poprej. Tudi drugod po svetu ji je cena padla. Rž je bila po 28c bušel, kar je tudi manj kot kdaj poprej v zgodovini čikaške žitne borze. Cene žitu so bile zdaj celo nižje kot v paniki l. 1896.

Cena koruze na osrednjem zapadu je tako nizka, da je komaj za prevozne stroške, medtem ko farmarjem ničesar ne ostanje. Na čikaški borzi jo je bilo na ponudbo po 21 do 22c bušel.

V Calgaryju, v Alberti, Kanada, je bila cena koruze nižja kot pa je bila istočasno cena — žaganju. Farmarji zdaj krijo z njim v vseh krajih, kjer pridelujejo velike koruze. V Iowi so dobili farmarji le po 7 do 8c za bušel koruze.

Položaj farmarjev je obupen, ker ne tržijo dovolj, da bi bilo za njihove živilske potrebščine, kaj šele, da bi bilo za obresti na dolgove. Zive miserno in v velikih skrbeh. Njihove stavke in demonstracije niso imele drugega učinka kot to, da so opozorile javnost na kritičen položaj, ki jih davi.

Medtem, ko farmarji in prekupci ne vedo, kaj bi z žitom, živi v tej deželi v občutnem pomankanju okrog 30,000,000 ljudi, med katerimi jih tisoče polagoma umira vsled glada. Tu di tisti delavci, ki so še zaposleni, žive veliko skromnejše kot pred leti, ker so jim plače znižane polovico in več, razen tega pa delajo večinoma le po par dni v tednu ali mesecu.

Kapitalizem vse to gleda in je brez moči, kajti ljudstvu ni pripravljen ničesar vrnil, pa je vsled tega še sam v krizi. Industrialci so z blaznim nižanjem zmanjšali nakupno moč ljudstva in s tem uničili najboljši trž, ki je kdaj obstojal na svetu.

V tem silovitem kaosu nimata ne republikanska ne demokratska stranka nikakega konstruktivnega programa, nego obvede čakata, da se kar tako zaobrene na bolje.

SITI SENATORJI IN PIVO

Ko je pred nekaj dnevi govoril na nekem shodu v Chicago senator Bingham iz Connecticuta in agitiral za republikansko stranko ter njenega kandidata Hoovra, je prisotne zagotovil, da se povrnejno statni dobrì časi takoj ko dobimo nazaj staro dobro pivo, po niku vrček, kakor nekoč. In neumna raja, ki so jo nagnali skupaj republikanski politični, uslužbeni v federalnih in državnih uradilih, je "navdušeno" aplavdirala.

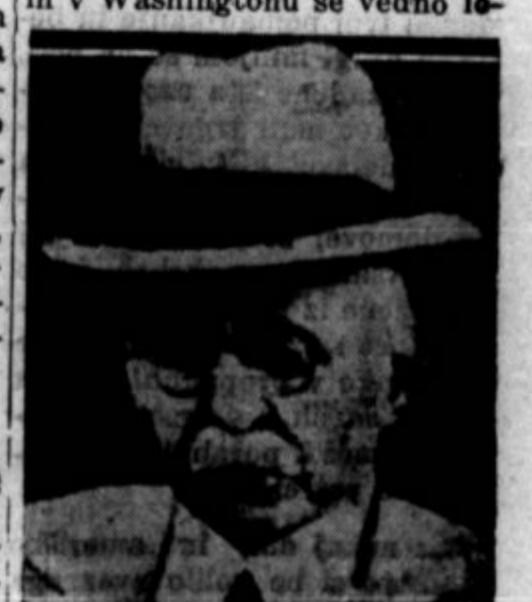
Enako so blufali nedavno volilci na demokratskem shodu v Pittsburghu, Pa., na katerem je govoril Roosevelt.

155,000 družin v Chicagu, ki so se prijavile vsled dobrodelnim akcijam, bi veliko bolj zanimalo, kje dobiti zaslužek za kruh, kakor pa, po čem naj bo "dobro pivo".

S pivom se ne rešuje socialističnih problemov, kar pa senator Bingham, govoril Roosevelt in vsi drugi republikanski in demokratični politiki. Ker pa nimač nikakega resnega načrta za odpravo krize, si pač pomagajo s pivom, ki bo prineslo nazaj stare dobre čase. Taka je kapitalistična politika, s katero zavajajo množice.

SAMUEL INSULL JE ŠE ZMEROM "NA VARNEM"

Politični uradniki—demokrati kot republikanci—v Chicago in v Washingtonu še vedno le-

SAMUEL INSULL, največ v časopisu, zato da mečejo prevarjenim delničarjem in javnostjo pesev v oči. Insull to ni vplet, ker mora igrati skrivalnice, ampak čemu pa je bil tako nepreviden, da je razmetaval v spekulacijah milijone kakor da se pleve! Zdaj mora igrati mučenika, ki ga preganjajo hudobni ljudje—drugace se res še lahko zgodi, da bi ga prigrali nazaj in utaknili za kak mesec vsaj navidezno v je-

V 5. državah ni naše liste

Volilci v državah Oklahoma, Florida, Idaho in Louisiana, ki hočejo glasovati za Norman Thomasa in James H. Maurerja, morajo zapisati njuno ime na glasovnico, ker so nam demokrati in republikanci v teh državah vzel pravico do socialistične rubrike na glasovnicah. Zakon v njih dovoljuje, da sme vnositi, ki ni zadovoljen z demokratičnim ali republikanskim kandidatom, glasovati za koga drugega s tem, da njegovo ime napiše na ballot.

Razen omenjenih ne bo socialistične rubrike na glasovnicah v Nevadi. Postava v nji tudi prepoveduje pisati imena kandidatov.

Naš program, za kakršnega se delavcem izplača iti v boj

PREDNO morejo delaveci postaviti hišo, je treba načrt. Isto tako, kadar hočemo zgraditi most preko velike reke ali globeli.

Če ljudstvo želi most, po katerem mu bo mogoče iz sedanje mizerije v sigurnost za vsakdanji kruh, tedaj si mora osvojiti primeren načrt in začeti **Z GRADNJO**.

Načrt mu predlaga socialistična stranka. Načrt, ki je izvedljiv ne šele čez 50 let nego v najnujnejših postavah **TAKOJ** in ostali del v dogledni dobi.

Delavec, njegova žena in otroci, ki stradajo vsled dolgotrajne neprostovoljne brezposelnosti, ne morejo čakati, da se izvrši preobrat čez nekaj let, niti ne republikanske-demokratske "prosperitete", ki je skrita bogove za katerim vogalom, če je sploh kje na svetu tak čuden vogal.

Socialistična stranka HOČE, da se izda iz državne blagajne **TAKOJ** deset milijard dolarjev za takojšnjo pomoč brezposelnim in njih družinam, ter za javna dela, da se število nezaposlenih znatno niža.

Socialistična stranka hoče zakonito uvedbo 6-urnega delavnika pet dni v tednu z **ZADOSTNO** plačo za dostojno preživljvanje.

Dalje zavarovanje delavcev proti brezposelnosti, pokojnino za stare in onemogle ter bolniške in odškodninske podpore.

Preuredba zdravstvenega sistema, da se da delavške mu ljudstvu iste priložnosti dobiti zdravniško in bolniško oskrbo, kakor jo imajo zdaj imoviti sloji.

Olažjanje davčnega bremena ljudskim slojem in zastonno obdavljanje velikih dedščin, visokih dohodkov ter bogastev.

Upoznavanje otrok v industriji se odpravi, ob enem se

jim da vse priložnosti za koristno šolanje in zdrav razvoj. Pod kapitalizmom je obratno in v ozračju sedanjega ne-reda in krivic je nešteto kužnih bacilov, ki vlečijo mladino v boju za kruh med zločincem.

Pohabljenum delavcem se naj plačuje trajno podpora.

Agrikulturo naj se regulira, da bodo farmerji pridevali na podlagi faktičnih potreb ljudstva, distribucijo živil pa se organizira po zadružnih principih pod kontrolo države, da se farmerjem zasigura pošteno povračilo za

njihov trud in konsumentom živila po nizkih cenah. Špekulacije s pridelki na borzah, prekupci in uničevalci pridelkov, kakor jih poznamo sedaj, bodo v taki preuredbi v korist farmarjev in delavcev odpadli.

Prirodni viri, kot so premogovniki, kovinski rudniki, oljni in plinski vrelci, водne sile in prostrani gozdovi, postanejo ljudska posest, istotako vsa velika industrija ter prometna in občevalna sredstva.

In da preneha hinavščina s prohibicijo, predlaga socialistična stranka odpravo 18. amendmenta ter državno produkcijo in distribucijo opojnih pijač.

Dalje zahteva soc. stranka protektiranje tujerodcev pred šikanami. Ona hoče, da so deležni civilnih svobod-ščin prav tako kot domačini. Ker se v Zed. državah pojavlja med Amerikanci fašistično gibanje, cigar ost je obrnjena posebno proti tujerodcem, je v interesu vseh v inozemstvu rojenih delavcev in farmarjev, da glasujejo VSI kot EDEN za socialistično listo.

Socialistična stranka zahteva odpoklic ameriških okupacijskih čet iz tujih teritorijev, odpravo imperialistične politike in militarizma ter ukinjenje vojaškega vežbanja v šolah.

Socialistična stranka je za popolno enakopravnost vseh plemen, ki tvorijo prebivalstvo te republike.

Je za protekциjo ženstva v industriji in pred sedanjim krutim sistemom, ki tira tisoče in tisoče žen in deklet v prostitucijo. Socialistični socialni načrt določa dalje protekциjo in podporo delavskim materam.

To je v glavnih obrisih povedano, program socialistične stranke, ki se ga lahko izvede večinoma **TAKOJ**.

Končni cilj socialistične stranke pa je, iztrebljenje kapitalizma in zgraditev socialističnega reda.

Kdor misli, da delavec ni vreden drugega kakor da trpi pod kapitalizmom, bo glasoval in deloval za kandidate svojih izkorisčevalcev, kakor doslej.

Delavec pa, KI VE, da je do vsega tega, kar navaja prej opisani program socialistične stranke, OPRAVIČEN, bo dne 8. novembra ne samo VOLIL, nego tudi AGITIRAL socialistično. Zavedni delavci, naprej z bojem za vaše pravice!

vam bili vcepljeni proti socialistom od ene ali druge strani, da glasujete pri prihodnjih volitvah za socialistične kandidate. Vabimo vas tudi, da postanete člani socialistične stranke in pristopite h kakemu slovenskemu klubu, katerih je sedaj že v Clevelandu, ali pa k angleško poslujoči postojanki, da s tem postanete aktiven bojnik v vrstah razredno zavednega delavstva za svoje pravice — dostenjno življenje človeka.

Kampanjski odbor kluba št. 27 J. S. Z.

Davki in bogati sloji

Milwaukee, Wis. — Zdaj, ko so se ameriška bogastva že bolj skoncentrirala v blagajnah in v posesti malega števila ljudi, so dvignili krik proti davkom. In če že morajo biti davki, naj se bogastva pusti v miru ter se rajše naloži davčno breme na blago, v obliki takozvanega sales tax, ki ga čeždajo bolj propagirajo posebno v industrialnih državah.

V Milwaukeeju so socialisti gospodi že večkrat povedali, da je znižanje davkov prav enostavno. Namesto, da se bi javna dela oddajalo privatnim kontraktorjem in se s tem trošilo stotisočake za privaten profit, naj jih izvršuje občina direktno, kar bi pomenilo nižje davke, boljšo poslužbo in boljše razmere za delavce.

In če se hoče občina še bolj odresti od davkov, naj predvsem obratuje take javne naprave, ki se dobro izplačujejo, kot npr. elektrarne in plinarne, sama, namesto da gre njih profit v žep bogatašev.

Pred dobrim letom se je tu

vrnil med "nestrankarji" in socialisti silovit boj glede vprašanja oddajanja javnih del.

Ali naj npr. izvršuje kanalizacija in slična dela mesto direktno, ali naj jih oddaja privatnikom. "Nestrankarji" so ponavadi vsi za "privatni biznis". Toda bilo jim je dokazano, kako so kontraktorji mestno goljufali, in kako so delo izvrševali slabše nego so objavili v svojih pogojih. To znači, čemu so davki visoki in kako težko je socialistom, kateri so bili posebno pred zadnjimi volitvami v veliki manjšini, boriti se proti premoči koruptno mislečih politikov. "Nestrankarji" so sedaj argumentirali, da javno lastništvo ne bi

zatirani in preganjanji. Mi vemo, da so se svoj čas pojavljale organizacije kukulkušev, ki so postopale skrajno surov napram organiziranim delavcem. Kaj dela kapitalizem s črnici na jugu in z delavci, ki se bojujejo v štrajkih za svoje pravice?

Pozivamo vas, da se otrese-

te vseh predsednikov, kateri so

NAŠ PROGRAM

Boj proti sedanju sistemu in za socializem do zmage.

Večja socialistična stranka.

Več klubov JSZ z večjim številom članstva.

Več aktivnosti v klubih.

Več socialističnega mišljelja med socialisti.

Več kulturnih društev v Prosvetni matici.

Več delavskih društev z delavsko ideologijo.

Postritev borbe proti zavajalcem.

Gojitev socialističnega prepričanja v delavcih, da postane nepremagljivo.

znižalo davkov in da će bi mesto kontraktna dela samo izvrševalo, bi bilo še več. Svarili so ljudstvo, naj se naseda "boljševiškim" idejam. V tistem času je revija "Public Ownership" priobčila članek v katerem poroča, da je mesto Hawarden v Iowi odpravilo letos in za prihodnje leto vse mestne davke in ob enem omenja, da je isto mogoče tudi v drugih mestih. Mesto Hawarden je imelo namež, že pred leti "boljševiške" ideje in si je zgradilo lastne javne naprave, to je, vodovod in električno ter plinsko centralo. Od teh naprav dobiva že več let tako velike dobičke, da ima sedaj preveč denarja v blagajni in mestni očetje so enostavno odpravili občinske davke za prihodnji par let, mogoče tudi za stalno. Stvar je enostavna: Namesto, da bi privatne družbe izjemale iz ljudstva milijone, gre ves dobiček teh mestnih naprav nazaj v mestno blagajno, torej ljudstvo.

Milwaukeevi boljševiki imajo pa tudi ideje, toda zaenkrat imamo tukaj samo vodovod v mestnih rokah, glede električne in plina pa nas po krščansko skubita obe družbi. Kompanija, ki lastuje električno centralo, oziroma vse te naprave je beležila lansko leto 36 milijonov čistega dobička — toliko je priznala. Ljudstvo plačuje po 8½ centov za kilowatt hour električne, medtem ko plačuje v mestu Seattle, Wash., ki lastuje lastne naprave, samo po 2½ centa — to je samo ena primera. Torej ako bi ljudstvo v Milwaukeeju znalo rabiti svoje zgornje nadstropje, bi imelo dočiščih 36 milijonov v mestni blagajni in cenejšo postrežbo.

Glede javnih del, katera bi mesto lahko samo izvrševalo vladajo slične razmere. Socialisti v mestnem svetu so dokazali, da je povprečen dobiček posameznega kontraktorja 25 odstotkov pri vsakem delu, najšibko gradnji šol, kanalizaciji ali pa drugih javnih naprav. Torej pri izdatku 100,000 dolarjev gre v žep kontraktorja kakih \$25,000. Vzemimo v upoštev vse številna dela izvršena vsako leto, pa vidimo, kaj ima ljudstvo od tega, ko glasuje za kapitalistične kandidate.

Pod sedanjimi razmerami je ljudstvo zasluženo na vseh straneh; kamor se obrne, povsod ga nekdo izkoristi. Vse to pa je samo zaraditega, ker je tako neizmerno lahkovorno. Ko se človek pelje po ulični telefoni, plača z vsako vozilom — Nace Ziemerger.

"PROLETARCU"

boste storili veliko uslugo, če mu skozi to krizo pomagate s tem, da naročnino če le mogoče točno obnavljate in da mu pridobite novih naročnikov.

Tudi prispevki v tiskovni fond so mu zdaj neobhodno potrebni.

Proglas kluba št. 27 J. S. Z.

ma načrt, potom katerega bi se zamoglo urediti obstoječe razmere brez večjega trpljenja.

Socialistična stranka je postavila svojega predsedniškega in podpredsedniškega kandidata. To sta Norman Thomas in James Maurer. Sposobna, iskrena in izkušena borca sta v delavskem gibanju. Poleg teh je soc. stranka postavila v 44 državah Unije svojo listo drugih kandidatov. Torej nudi se nam prilika z glasovnico proti obstoječim razmeram; zgraditi močno opozicijo, s katero bodo moralni kapitalisti računati. V krajih, kjer se je socialistično gibanje že utrdilo in ukoreninilo, smo tudi že računati na uspehe.

Socializem — zamisel popolnejše človeške družbe — mlad, pred nedavnim Amerikancem skoro nepoznan in potom meščanske časopisja osovražen, je tudi v tej deželi pričel dobiti tla in gotovo je, da bo tudi tukaj, kot po vsem svetu, dobil svoj razmah in izvršil svojo zgodovinsko nalogo.

Drugega izhoda itak ni. Kampanjski odbor kluba št. 27 JSZ v Clevelandu, kot del ameriške soc. stranke, poziva vse Slovence, Hrvate in Srbe, in to kot ročne in umske delavce, profesionalne obrtnike, farmerje in trgovce, moške kot ženske, da gredo 8. novembra na voliščine in oddajo svoje glasove socialističnim kandidatom in s tem store svojo sveto dolžnost napram samemu sebi, svojemu bližnjemu in svojim potomcem in zaeno preprečiti, da val fašizmu, kateri tudi v tej deželi dviga svojo glavo.

Ni nam treba tukaj opisati terorizem in trpljenje, katerega je deležno ljudstvo v Italiji pod fašizmom. Znano je, da je načrt, ki je postavljen v sedanjih razmerah, ne morejo delavci postaviti hišo, je treba načrt. Isto tako, kadar hočemo zgraditi most preko velike reke ali globeli.

Če ljudstvo želi most, po katerem mu bo mogoče iz sedanje mizerije v sigurnost za vsakdanji kruh, tedaj si mora osvojiti primeren načrt in začeti **Z GRADNJO**. Načrt mu predlaga socialistična stranka. Načrt, ki je izvedljiv ne šele čez 50 let nego v najnujnejših postavah **TAKOJ** in ostali del v dogledni dobi.

Delavec, njegova žena in otroci, ki stradajo vsled

dolgotrajne neprostovoljne brezposelnosti, ne morejo čakati, da se izvrši preobrat čez nekaj let, niti ne republikanske-demokratske "prosperitete", ki je skrita bogove za katerim vogalom, če je sploh kje na svetu tak čuden vogal.

Socialistična stranka HOČE, da se izda iz državne blagajne **TAKOJ** deset milijard dolarjev za takojšnjo pomoč brezposelnim in njih družinam, ter za javna dela, da se število nezaposlenih znatno niža.

Socialistična stranka hoče zakonito uvedbo 6-urnega delavnika pet dni v tednu z **ZADOSTNO** plačo za dostojno preživljvanje.

Dalje zavarovanje delavcev proti brezposelnosti, pokojnino za stare in onemogle ter bolniške in odškodninske podpore.

Preuredba zdravstvenega sistema, da se da delavške mu ljudstvu iste priložnosti dobiti zdravniško in bolniško oskrbo, kakor jo imajo zdaj imoviti sloji.

Olažjanje davčnega bremena ljudskim slojem in zastonno obdavljanje velikih dedščin, visokih dohodkov ter bogastev.

Upoznavanje otrok v industriji se odpravi, ob enem se

jim da vse priložnosti za koristno šolanje in zdrav razvoj. Pod kapitalizmom je obratno in v ozračju sedanjega ne-reda in krivic je nešteto kužnih bacilov, ki vlečijo mladino v boju za kruh med zločincem.

Pohabljenum delavcem se naj plačuje trajno podpora.

Agrikulturo naj se regulira, da bodo farmerji pridevali na podlagi faktičnih potreb ljudstva, distribucijo živil pa se organizira po zadružnih principih pod kontrolo države, da se farmerjem zasigura pošteno povračilo za

upoznavanje otrok v industriji se odpravi, ob enem se

jim da vse priložnosti za koristno šolanje in zdrav razvoj. Pod kapitalizmom je obratno in v ozračju sedanjega ne-reda in krivic je nešteto kužnih bacilov, ki vlečijo mladino v boju za kruh med zločincem.

Pohabljenum delavcem se naj plačuje trajno podpora.

Agrikulturo naj se regulira, da bodo farmerji pridevali na podlagi faktičnih potreb ljudstva, distribucijo živil pa se organizira po zadružnih principih pod kontrolo države, da se farmerjem zasigura pošteno povračilo za

upoznavanje otrok v industriji se odpravi, ob enem se

jim da vse priložnosti za koristno šolanje in zdrav razvoj. Pod kapitalizmom je obratno in v ozračju sedanjega ne-reda in krivic je nešteto kužnih bacilov, ki vlečijo mladino v boju za kruh med zločincem.

Pohabljenum delavcem se naj plačuje trajno podpora.

Ag

VOLILNA KAMPANJA IN PORAZ PROGRESIVCEV V WISCONSINU

West Allis, Wis. — Zadnje politični strujami starih strank nima zavedno delavsko ljudstvo ničesar iskati ali izbirati. Razum mu veleva, da je njegovo mesto edino v socialistični stranki. In če bi bili lafollettovci pametni, bi se v sedanji kampanji pridružili socialistom—pa bi potem res lahko rekli, da so—progressivni!

Socialistična stranka priejava skozi vse poletje shode, njeni člani in članice dele letake, agitirajo od hiše do hiše, širijo socialistične liste in store v vseh drugih ozirih kolikor može, da bo naš triumf dne 8. novembra boljši. V milwaukeeškem okraju, v katerega spada tudi West Allis, so socialisti priejavili do 10 uličnih shodov dnevno vse do časa, ko je pritisnilo hladno vreme. Človek se divi požrtvovanosti so-drogov. Sliši so a shoda na shod in se vrstili kot govorilki skozi ves večer, dan za dan. Ljudje, ki verujejo v ideale, so sposobni dati toliko na oltar boja za ljudske pravice.

V tem okraju je socialistični kandidat za poslanca naš rojak Frank Puncer, znan vselej svoje dejavnosti v raznih organizacijah. On ni le delavski agitator, nego tudi kulturni delavec, kar potrjuje soc. pevski zbor "Naprej".

Predno je bil Puncer nominiran, je izjavil, da je bil socialist in bo ostal pa če se ga nominira ali ne. Kakor doslej, bo delal v socialističnem gibanju tudi v bodoče kolikor mu bodo dopuščene moči, in to v vsakem slučaju. Agitacijo zanj vodi klub št. 180 J. S. Z. in angleško poslujoči klubi in ob enem seveda delajo enako neumorno za celotno socialistično listo.

Agitacijo bomo zaključili v pondeljek 7. nov. zvečer z velikanskih shodom v milwaukeeškem Public auditoriu, na katerem bo glavni govornik Norman Thomas. Tukaj smo so-

TUDI KANADSKI FARMARJI DEMONSTRIRajo

Nele farmarji v Zed. državah, nego tudi v Kanadi demonstrirajo proti mizernim razmeram, v katere so pahnjeni. Žal, da velika večina farmarjev ni še zapopadla, da je njihov žalostni položaj zakrivil kapitalizem, in da ga jim kapitalizem ne bo mogel izboljšati. Na tej sliki je skupina farmarjev v Manitoba, Kanada, ki so se nedavno organizirali za tridneven demonstrativni pohod v Winnipeg. Zahtevali so, da vlada proglaši moratorium na njihove dolgove in jim na ta način obvaruje kmetije pred bobnom.

cialisti v boju ne samo zato da dobimo veliko glasov, nego v namenu, DA ZMAGAMO pri TEH volitvah.

Frank Candek.

Volilcem v West Allisu

Glavni stan soc. stranke 3. assembly in 8. state senatorial districta je na 7028 W. Greenfield Ave. Obrnite se sem, kadar želite informacij, ali ako ste pripravljeni sodelovati v agitaciji, ali če želite kakršnih-koli agitacijskih tiskovin. Dajte dobite lahko informacije pri kampanjskem odboru, ali pri tajnici klubu ali sploh pri kateremkoli članu ali članici klubu št. 180 JSZ.

Klub je izvolil še dva odsek članic, ki bodo na uslugo volilkom in med njimi agitirale za naš tiket. Klub je naročil tudi 100 izvodov te številke Proskemu razredu. Vrste tudi v letarca, ki bo razdeljena med svojo napram delavskemu liukajšnje rojake. Delimo plat. stu.

formo soc. stranke v slovenskem in hrvaškem jeziku.

Kdor želi naročiti Proletarca, naj se oglesi pri Frank Matkoviču, 1216 S. 61st St.

Če ne boste utegnili dobiti informacij osebno, naj vam nudim v pojasnilu sledenje: Na volišču boste dobili ballot z oznacbami vseh strank, ki imajo pravico do svoje rubrike. Odtrnjajte onega s socialistično kolono, napravite križ v njem okvirju, in s tem so vti socialistični kandidati voljeni.

Naši shodi se vrše na 7028 W. Greenfield Ave. trikrat na teden. Udeležujte se jih!

Za publicijski odsek, Frank Candek.

Dvoje dolžnosti

Delavski list stalno izvršuje svojo dolžnost napram delavščku razredu. Vrste tudi v letarca, ki bo razdeljena med svojo napram delavskemu liukajšnje rojake. Delimo plat. stu.

Ne pozabite domače zabave

Milwaukee, Wis. — Nepravičljiva napoved, da bo so-drug Albert Hrast odpotoval že v nekaj dneh je prekrizala prvotne načrte, da bi porabili domačo zabavo našega kluba obenem kot poslovilni večer.

Da bi preprečili Albertu oditi iz naselbine, kakor je nameraval, ne da bi dal sodrugom, sodelnjem in številnim prijateljem pričakalo za skromen poslovilni večer, so naše članice v sporazumu z vedno agilnim tajnikom Poličnikom pričarale s svojo običajno spremnostjo v kratkih urah vse potrebno na pogrnjene mize, medtem ko je tajnik sklical članstvo kluba, kakor tudi člane soc. pev. zbor Naprej. Ubogi Hrast, poklican pod prevozo, da se Zajčeva dvorana nekje podira, je tako našel stopivši v malo temno dvorano v spodnjih prostorih pred seboj vse presenečenje, pozdravljen z navdušnimi klici, ki so doneli iz več ko sto grl.

Tako je članstvo kluba pokazalo, da zna ceniti požrtvovljeno delo sodruga Hrasta in da je užival med nami splošno priljubljenost in iskreno prijateljstvo.

Zabava je trajala do "trudnih poznih ur", ker čimdalj je "Naprej" pel tem manj se je gostom mudilo iz dvorane. Bil je krasen, nepozaben večer, ki je pomenil ob enem izraz trdne solidarnosti, ki vrlada v klubu in omogočava to žilavo, zvesto delovanje za naše velike deale.

Vrlemu sodrugu in njegovemu družini želimo pa srečno pot in mnogo uspeha v novem kraju.

Ta večer nam je nudil tudi "predokus", kaj nas čaka na lomači zabavi, ki se bo vrnila v soboto večer 5. novembra v istih prostorih. Pevci "Naprej" so obljudili sodelovanje, kar pač pomeni mnogo veselja, mnogo krasnega petja in ker bodo sodelovali tudi naše sodelnjine, tudi izvrstno postrežbo.

Na to zabavo vabimo vse članstvo in somišljence v Milwaukeeju in naše sodruge ter prijatelje iz West Allisa. Kakor je bilo že omenjeno, je čistki dobiček te zabave namenjen za tiskovni sklad Proletarca in pa za volilno kampanjo.

Na svidenje v soboto večer dne 5. novembra.

Član Kluba.

Dr. John J. Zavernik

PHYSICIAN AND SURGEON

OFFICE HOURS AT

3724 W. 26th Street

1:30—3:30—6:30—8:30 Daily

Tel. Crawford 2212.

at 1858 W. 22nd Street

4:30—6:00 p. m. daily.

Tel. Canal 0184.

Wednesday and Sunday by

appointments only.

Residence Tel.: Crawford 8440

If no answer—Call

Rockwell 9200.

klub, ki je eden med najbolj aktivnimi v državi. Organiziran je bil zadnje poletje in šteje 70 članov. — Poročevalec.

Vabilo na shod

Cleveland, O. — Klub št. 6 JSZ in angleški 33rd ward Branch sklicuje kampanjski shod, ki se vrši v soboto 5. nov. ob 7:30 zvečer v J. D. N. dvorani na 130th in McGowan Ave.

To je naš zadnji shod v tej sosesčini pred volitvami. Vabljenci ste nanj vsi, ki hočete odpraviti krize, vsi, ki ste proti krivicam, in vsi, katerim je za bodočnost njihovih otrok.

Frederic Augustine.

Shod v S. S. Turn dvorani

Milwaukee, Wis. — V petek večer 4. novembra bo v S. S. Turn dvorani socialistični agitacijski shod, na katerem bodo govorili J. F. Dollert, Walter Polakowski, Al Benson in John Ermen.

V soboto večer 5. nov. pa

imamo klub št. 37 v ravno tem poslopu domačo zabavo, na

katero vabi vse sodruge in so-mišljence. — Frank Poličnik.

NAŠA LISTA V ILLINOISU

Na čelu socialistične liste v Illinoisu so, Roy Burt za governerja, Meyer Halushka za podgovrnika, in Charles Pogorelec za zveznega senatorja.

Razen teh ima soc. stranka kandidate tudi v druge državne urade, v Chicagu pa ima kandidate v okrajne urade luteta zanje.

Charles Pogorelec. Za zveznega senatorja je on sposobnejši, kakor pa sta sedanja senatorja—eden je demokrat, drugi republikanec, vrhu tega pa on deluje za delavstvo, medtem ko sta onadvina na favoriziranih listah kapitalistov in dejanju.

ROY BURT,

socialistični kandidat za governerja v Illinoisu.

CHARLES POGORELEC,

socialistični kandidat za zveznega senatorja v Illinoisu.

Vsek delavec dolguje sam

sебi, da agitira za soc. stranko,

katera je njegova in se bo

ri edino le za delavski razred

in farmarje. Pojdite dne 8.

nov. na volišče in oddajte svoj

glas socialističnim kandidatom,

ob enem pa agitirajte, da sto-

re drugi delavci enako.

Sto izvodov za dva dollarja

V agitacijske namene pošljemo sto izvodov "Proletarca" za dva dollarja. Naročite jih, kadar imate večjo sejo, veselico, shod, predstavo ali kako druge priredebo, in jih razdelite med udeležence s priporočilom, da naj se nanj naroči. Pošljite naročilo pravocasno!

PIŠITE UPRAVNIŠTVU!

Ako je v vašem imenu in naslovu, ki je prilepljen na listo, pomota, ali če se kakšna izguba izgubi, ali če ste dobili slučajno kakšno pokvarjen izvod, nam sporočite v pismu ali dopisnicu, da pomota popravimo, oziroma, da vam pošljemo drugo številko lista. Naša želja je naročnikom ustrezeni. Od njih pa pričakujemo, da nam vse morebitne pomankljivosti glede lista sproti sporočite.

TISKOVINE

SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA

ATLANTIC PRTG. & PUB. CO.

2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Tel. Lawndale 2012

A. H. Skubic, pred. — J. F. Korodny tel.

V nudi tiskarski osnova "Tiskovine".

1917

1933

JUBILEJNI KONCERT
SOC. PEVSKEGA ZBORA
“SAVA”
v nedeljo 27. novembra v dvorani ČSPS.
CHICAGO, ILL.

P. ZOLA:

RIM

Poslovni Etim Kristan.

(Nadaljevanje.)

Bila je le ubežna prikazan; zakaj Lev XIII., že sedal v kočijo. In sredi tega velikega, vročega vrta, polnega plamena in dišav, je Pierra zopet obšlo tako čudno kakor prej v alleria deji Candelabri, ko si je bil zamislil papeža, ki ga nosijo skozi vrste nagih Apolonovih in Venerin kipov. Tam je le poganska umetnost slavila večnost življenja, vedikansko in vsegamogočno silo prirode. Tukaj pa ga je videl samega, kako se kopá v prirodi, v najkrasnejši, najbohotnejši, najstrastnejši prirodi. Oj, ta papež, ta beli stolec, ki je vodil svojega Boga, Boga bolečin, ponižnosti in odrekanja po drevoredih te ljubezenskih vrtov, ko je po vročih poletnih dnevnih padal večer medlo na zemljo in so ga božale dišave pinij in evkalipta, zrelih oranž in bujnih tobirskeh grmov! Popolnoma ga je tukaj Pan odelal s čudežno sapo svoje moške moči. Kako lepo je bilo živeti tukaj v krasoti neba in zemlje, ljubiti žensko lepoto in se veseliti splošne plodovitosti! Nenadoma se mu je tukaj razodela odločujoča resnica, da je mogla v tej deželi luči in veselja vzklikati le posvetna, osvojevanja in politične moči željna vera, ne pa veličanstvena in trpeča vera severa, ne vera duše.

Ali Narcisse je vodil mladega duhovnika dalje, pripovedujoč mu neprehomoma nove povesti: O poljudnosti Leva XIII. ki se je včasi ustavljal, da bi se pogovarjal z vrtnarjem, pa jih povprašal, kako je z drevjem in kako se prodajajo oranže. Pripovedoval mu je tudi, kako strastno je ljubil dvoje gazel, ki ju je bil dobil v dar iz Afrike; bili sta lepini živalci, ki ju je rad božal, in plakal je, ko sta poginili. Pierre sicer ni več poslušal, in ko sta bila zopet na trgu pred sv. Petrom, se je ozrl in še enkrat ogledal Vatikan.

Oči so mu obtičale na bronastih vratih, in spomnil se je, da se je zjutraj vpraševal, kaj pač uategne biti za temi z debelimi štirigostimi žebli okovanimi durmi. Še se ni upal izreči povoljnega odgovora; še se ni upal odločiti, če najdejo novi, bratstva in pravičnosti željni narodi tamkaj od jutrnjih demokracij pričakovano vero; zakaj soditi ni hotel po prvem vtisku. Ali kako živahan je bil ta vtisk, kako usodepol začetek za njegove sanje! Bronasta vrata — da, bila so trda, nepremagljiva vrata, ki so zagrajevala Vatikan s svojimi deskami in ga tako stanovito ločila od ostale zemlje, da že tri stoletja ni nič moglo priti skozi. Pravkar je videl za njimi neizpremenljivo vstajati nekdana stoletja vse do šestnajstega. Bilo je, kakor da je čas tam obstal za vso večnost; nič se ne nič genio; celo nošnja švicarskih gard, plemenitih gard, prelatov, se ni izpremenila. Svet je bil natančno tak kakor pred tremi stoletji — enaka etiketa, enake obleke, enake misli. Četudi se papeži ponosno kljubujoči petindvajset let zaklopajo v svoji palači, je vendar prihajalo zapiranje v preteklosti, v predaji iz davnejše davnine in je na drug način pomenilo resno nevarnost. Končno se je kakor papeštvo zaklenilo vse katoli-

čanstvo, se oprlo na svoje dogme, in stoji le vsled sile svoje velikanske hierarhične organizacije tako nepremično. Katoličanstvo torej klub svoji navidezni prožnosti ne more popustiti ničesar in v nobenem oziru, ker je v nevarnosti, da se strmoglavi? In potem — kakšen strašen svet pol ponosa, častihlepja, pol sovrašča in boja! Kakšna čudna ječa je to, kaj se bližuje za zaklenjenimi durmi: Kristus v družbi kapitolinskega Jupitra, ves poganski stari vek pobraten z apostolom, evangeliski pastir, ki vlada v imenu siromašnih in preprostih, obdan z vso krasoto renesanse! Na trgu sv. Petra je zahajalo solnce, blaga bohotnost rimske noči se je spuščala izpod čistega neba. In ta lepi dan, ki ga je preživel pri Michelangelo, Raffaelu, antikah in papežu v največji palaci sveta, je zapustil mlađega duhovnika vsega zmedenega.

"A zdaj, moj dragi abbe, odpustite", je končal Narcisse. "Zdaj Vam priznam, da sumim o svojem bratrancu, da se ne mara kompromitirati z Vašo zadovo... Videl ga bom še, ali dobro, bo, če se ne zanašate preveč nanj."

Bilo je skoraj šest, ko se je Pierre vrnil v palaco Bocanera. Navadno je hodil skromno po stranski ulici in skozi mala vrata, katerih ključ je imel. Ali davi je dobil od vikonta Philiberta de la Choue pismo, katero je hotel pokazati Benedetu, zato je šel danes po glavnem stopnišču. Cudil se je, da ni bilo nikogar videti v predobjodu. Če je odšel sluha, je navadno Viktorina sedla tja, pa se mirno pobavila s kakšnim šivanjem. Njen stol je pač bil tukaj; Pierre je celo videl na mizi perilo, katero je tam postila; ali očividno je kam odšla. Dovolil si je vstopiti v prvi salon. Bila je že skoraj noč; mrak je ugašal v zamirajoči blagosti; ali ves osupel je duhovnik obstal in se ni upal dalje, ker je začul iz sedanjega velikega rumenega salona zmeden šum, ropot, suvanje, borbo. Najprej je bilo slišati mile prošnje, potem poželjivo mrmiranje. Pierre se ni več obotavljal; nehotje je pohotel dalje, ker je bil preprčan, da se tam notri nekdo brani in omaguje.

Ko je vstopil, je ostromel, videc Darija kakor blaznega, v izbruhu divjeka hotenja, v katerem je vzplamela zopet vsa nevkrotljiva kri Bocanerov, klub elegantni izčrpanosti genečega plemena. Držal je za rame Benedetu, ki jo je bil vrgel na kanape, pa jo je zahteval, puhačo ji vroči dih svojih besed v oljaz. "Za božjo voljo, draga... za božjo voljo, če nočeš, da umrjem in da umrješ ti... saj praviš sama... konec je, zakon se nikoli ne razveljavlji... ne daj, da bova še nesrečnja, ljubi me, kakor me ljubiš, in daj, da te ljubim, daj da te ljubim!"

Ali plakajoča, z izrazom neizrečne nežnosti in brezbesedne bolesti v obrazu ga je pehala kontesina, ki je bila tudi razvjeta od divje energije, z iztegnjenima rokama od sebe.

"Ne, ne! Ljubim te, nočem, nočem!"

Trenutek je obupno golčeti Dario občutil, da stopa nekdo v sobo. Naglo se je vzravnal in zastrmel z blaznotopim pogledom v Pierra, ne da bi ga popolnoma spoznal. Potem si je potegnil z obema rokama čez obraz, čez zasolenza lica, preko zakravljenih oči, pa je zbežal v vzdihom polnem bolesti, v katerem se je izražalo vse njegovo pridruženo hotenje med solzami in kesom.

Benedeta je vse obupana in upehana obse dela na kanapeju. Ali ko je Pierre, ki je bil v silni zadregi zaradi svoje vloge, krenil, da bi se brez besede umaknil, je zaprosila z mirnejšim glasom. Dalje prihodnjic.

Ako ste za odpravo krize za zasigurano delo s pošteno plačo

— BOSTE DNE 8. NOVEMBRA GLASOVALI ZA SOCIALISTIČNO STRANKO IN NJEN PROGRAM.

Vzrok, da je milijone nezaposlenih in da tisoče družin gineva od glada, je, ker milijone delavcev podpira in glasuje za demokratsko ter republikansko stranko. S tem vzdržujejo kapitalizem in so sami odgovorni za mizerijo med delovnim ljudstvom.

PROC S HLAPČEVANJEM IZKORIŠČEVALCEM!

JAMES H. MAURER
kandidat za podpredsednika
Zed. držav.

Vi hočete boljšo bodočnost za svoje otroke in sebi.
Da jo dosežete, agitirajte za zmago socializma.

POŽAR, KI GA BREZPOSELNI NISO BILI VESELJ

Naprave nad promognovnikom Glenn Alden kompanijo v Wilkes-Barre, Pa., ki je v jeseni navadno zaposleval 1,800 delavcev, je uničil požar. Promognovnik, ki so žakali na obnovitev obrata, je vzel požar in to nado. Večino so brez dela že od prejše zime.

Prvi klub JSZ v New Yorku

npr., ki delajo ves teden v tovarni, dobe samo \$6 tedensko plačel!

Forest City, Pa. — Tu je bil na agitaciji s. Jos. Snay iz Bridgeporta. Uspeha ni bilo posebnega, ker so tukajšnji delavec večinoma nezaposleni.

Od tu je šel s. Snay na agitacijo v državo New York, kamor ga je v Little Falls, N. Y., spremljil tudi podpisani. Spremljili so najujoči prijazno in Fr. Petava je bil takoj pripravljen sodelovati, istotako moj star prijatelj Fr. Rozanc. Uspeh je bil prav zadovoljiv, upoštevajoč, da je v Little Fallsu veliko brezposelnih, tisti, ki so še zaposleni, pa hodijo na šint samo zato, da imajo delo, kajti plače so sramotno nizke. Ženske poprej.

Fr. Rataic.

KRIZA V ITALIJU.

Dne 31. avgusta je bilo v Italiji 945,000 brezposelnih delavcev, ali 15,000 več kakor so sramotno nizke.

Imenik zastopnikov "Proletarca"

Kdor želi prevzeti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarca, prodajati Am. družinski koledar, brošure in knjige, naj piše upravnemu, ki bo poslalo potrebne listine in informacije. Na tu priobcene zastopnike apeliramo, naj skušajo ob vsaki ugodni priliki pridobivati naročnike temu-listu. Pravzaprav je dolžnost vsakega slovenskega zavednega delavca agitirati za njegovo glasilo Proletar.

Ako je ime kakega zastopnika v sledenem seznamu izpuščeno, naj nam sporoči pa bomo imenini rađevanje popravili.

CANADA.
Sudbury, Ont.: Frank Stare.

CALIFORNIA.
Los Angeles: Frank Novak.

COLORADO.
Crested Butte: Ant. Slobodnik.

Pueblo: Fr. Boltesar.

Somerset: Anton Majnik.

Walsenburg in okolica: Frank L. Tomšič.

ILLINOIS.
Chicago: Frank Zaitz, Fr. Udvovich, Anton Vičič, Charles Pogorelic, Anton Andres.

Farmington: John Majdič.

La Salle: Frank Martinjak in Leo Zevnik, Peter Banich.

Mascoutah: John Biskar.

Oglosby: Anton Udvovich.

Panaman: Andrew Iersich.

Pecos: Joseph Mrežar.

Springfield: Jos. Ovca, John Goršek, Anton Per.

Virden: Fr. Iersich.

Waukegan in North Chicago: Frances Zakovsek.

INDIANA.
Indianapolis: Frank Skufca.

KANSAS.
Arma: Anton Sular.

Gross: John Sular.

West Mineral: John Marolt.

MICHIGAN.
Detroit: R. Potočnik, Peter Benedict, Frank Cesen, John Zornik.

MISSOURI.
St. Louis: Anton Nabergoj.

MINNESOTA.
Buhl: Max Martz.

Chisholm: Frank Klun.

Duluth: John Kobi.

Ely: John Teran.

MONTANA.
Red Lodge: K. Erznožnik.

NEW YORK.
Fly Creek: Mrs. Frank Trinkaus.

Gowanda: James Dekleva.

Little Falls: Frank Gregorin, Fr. Petrus.

Seward: Frank Zagar.

OHIO.
Akron-Kenmore: Jos. Jereb, Leo Breger.

Bridgeport: Jos. Snay.

Barberton: John Jankovich.

Canton: Peter Chifer.

Cleveland: John Krebelj, Anton Jankovich.

Conneaut: Joseph Sedmak.

Girard: John Kosin, John Taneck.

Anton Dobrovolec.

Glencoe: Albina Kravanja.

Lisbon: J. Bergant.

Maynard: Andy Zlatoper.

Piney Fork: Nace Žembergar.

UTAH.
Wattis: P. Zmrzlík.

WASHINGTON.
Seattle: John Zupančič.

W. VIRGINIA.
Pierce: Frank Polanc.

Star City: Lawrence Selak.

WISCONSIN.
Kenosha: Frank Žervec.

Milwaukee: Jacob Rosic, Louis Ambrozich in Leonard Alpern.

Sheboygan: Fr. Stih, Fr. Nagode, Leo Milostnik.

Willard: Milo Kruse.

West Allis: Frank Matkovich.

Diamondville: Anton Tratnik.

Rock Springs: John Jerch.

WYOMING.
CANKARJEVE IN DRUGE KNJICE

Edmondo de Amicis:

Delavski ženi

Poslušaj, delavčeva žena! — Ne daj, da v strahu za družino odtrgaš svojega moža od borbe, za katere se žrtvuje s svojo proletarsko zavestjo! Uči ga odločnosti in previdnosti, ne pa strahu in bojazljivosti! Je mnogo žena, ki slično tebi iz samega straha zadržujejo može, da se ne bojujejo za višje in upravičene cilje. Ne boj se, v vrstah njegovih sodrugov ni ljudi, ki bi ga povedli k zлу, niti ga ne bodo, draga žena — ako se bojiš tega — odvzeli tvoemu arcu. Odreci se mu za oni kratki čas in pusti ga, da gre iz hiše, kajti vrnii se bo mirnejši in bolj obveščen o svojih dolžnostih, širše zavesti in novih misli in njegovo srce bo tedaj bolj pristopno za ljubezen, ker bo v družbi, ki se je zdaj bojiš, spoznal nove stvari, naučil se bo spoštovati svojo ženo, ljubiti zatirane in usmiljeno pomagati vsakemu, ki je v bedi.

Ne protivi se mu, ker bi s tem res lahko odbila njegovo arcu in ga oddaljila od sebe, marveč ga pusti, da se zave, stopi z njimi vred na pot njegovih nad, podpri ga v njegovih težnjah in nova sila bo zdržala vajini srci, drug drugemu si bosta postala bližja in nič vaju ne bo moglo več razdržiti.

(Cv. K.)

"Mož na mestu"

Henry Ford pravi, da je za Hoovera zato, ker je mož na mestu, ne pa ker

Jugoslovanska socialistična zveza

PRIĐRUŽENA SOCIALISTIČNI STRANKI

Naslov: Jugoslav Federation, S. P.

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Esekutiva Socialistične Stranke:

Morris Hillquit, New York, predsednik; Daniel W. Hoan, Wisconsin; Norman Thomas, New York; Darlington Hoopes, Pennsylvania; Powers Hapgood, Indiana; Albert Sprague Coolidge, Massachusetts; Leo Krzycki, Wisconsin; James D. Graham, Montana; John C. Packard, California; Jasper McLevy, Connecticut; Lillian Wilson, Pennsylvania.

Esekutivni tajnik Clarence O. Senior.

Glavni urad: 549 W. Randolph St., Chicago, Ill.

Tajništvo J. S. Z.:

Tajnik: Charles Pogorelec, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Esekutiva J. S. Z.:

Filip Godina, Peter Kokotovich, Donald J. Lotrich, George Maslach, Joško Ović, Fred A. Vider, Frank Zaitz.

Nadzorni Odbor J. S. Z.:

Sava Bojanović, John Kopach, Blaž Novak.

Prosvetni Odsek J. S. Z.:

Anton Garden, Ivan Mošek, John Rak, Chas. Pogorelec, tajnik.

Nadzorni Odbor Slov. Sekcije J. S. Z.:

Alice Artach, Vinko Ločničkar, Angeline Zaitz.

"Proletarec"

glasilo in last slovenske sekcije JSZ.

UPRAVNI ODBOR PROLETARCA: John Olip, predsednik; Joško Ović, podpredsednik; Frank Aleš, tajnik; Filip Godina, blagajnik; Fred A. Vider, Andrew Miško, Anton Garden, nadzorni odbor.

Urednik: Frank Zaitz. Upravnik: Chas. Pogorelec.

IMENIK KLUBOV:

ILLINOIS

ŠT. 1, CHICAGO.—Tajnik-blagajnik Peter Bernik, 3204 S. Kariov Ave. Organizator Chas. Pogorelec. Zapisnikar Joško Ović. Zboruje vsaki četrti petek v mesecu ob 8. srečer v dvorani SNPJ.

ŠT. 3, OGLESBY.—Tajnik-blagajnik John Pohar, Box 68. Organizator John Hotko. Zapisnikar Christine Nadvešnik. Seje vsaki 3. petek v mes. ob 7. zvečer na domu tajnika.

ŠT. 4, LA SALLE.—Tajnik-blagajnik Peter Banich R. 1. Organizator Joe Certalich. Zapisnikar Jennie Martinjuk. Seje 3. sredo v mes. v Slov. nar. domu.

ŠT. 20, CHICAGO.—Tajnik-blagajnik George Maslach, 837 Fullerton Ave., organizator Sava Bojanović, zapis Geo Maslach. Zboruje vsako soboto v mes. zvečer v svojih prostorih, 2250 Clybourn Ave.

ŠT. 45, WAUKEGAN.—Tajnik-blagajnica Anna Mahlich, 624 Helmholz Ave. Zapisnikar Rudolph Skala. Organizator Martin Judnich. Zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu v Slov. nar. domu.

ŠT. 47, SPRINGFIELD.—Tajnik Joseph Ovca, 1841 S. 15th St. Organizator Anton Per; zapis. Julia Krmeč. Seje vsako 3. nedeljo v m. ob 3. pop. v Slov. nar. domu.

ŠT. 50, VIRDEN.—Tajnik-blagajnik Frank Hirsch, Box 681.

ŠT. 224, FULLMAN.—Tajnik P. Verbovnik, 10138 Wentworth Ave., Chicago, Ill.

INDIANA

ŠT. 41, CLINTON.—Tajnik Ignac Spanda, Box 340. Organizator Partol Oblak, zapisnikar John Škof. Seje zadnjo nedeljo v mesecu.

KANSAS

ŠT. 21, ARMA.—Tajnik-blagajnik Anton Šular, Box 27. Zapisnikar John Šular, organizator John Kunstelj. Redne veje se vrše vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Moose Hall, Arma.

MICHIGAN

ŠT. 113, DETROIT.—Tajnik-blagajnik M. Kokanovich, 2968 Drexel Ave. Zapisnikar M. Zatezalo, organizator S. Marković. Seje?

ŠT. 114, DETROIT.—Tajnik-blagajnik Peter Kisevec, 8995 Sherwood Ave. Organizator Peter Benedict. Zapisnikar Franjo Kuhovski. Seje vsako 4. nedeljo dopoldne na 116 W. 6 Mile Rd.

ŠT. 115, DETROIT.—Tajnik-blagajnik Math Urbas, 18975 Tuller Ave. Organizator Anton Anžiček in Joe Korsic. Zapisnikar Anton Steffler. Zboruje vsako prvo nedeljo dopoldne v Slov. del. domu, 437 Artillery Ave.

NEW YORK

ŠT. 12, GOWANDA.—Tajnik-blagajnik James Dekleva, 127 Beech St.

ŠT. 14, LITTLE FALLS.—Tajnik-blagajnik Joseph Cvetezar, 67 Petrie Street.

OHIO

ŠT. 2, GLENCOE.—Tajnik-Albina Kravanja, Box 66. Seje vsako tretji nedeljo dopoldne pri tajnik.

ŠT. 6, WEST PARK.—Math Bižjak, tajnik-blagajnik, 13101 Crossbury Ave. Organizator Joseph Senkar. Zapisnikar Paul Slabe. Zboruje vsako prvo soboto v mesecu pri a. Bižaku.

ŠT. 8 MAPLE HEIGHTS.—Tajnik-blagajnik Filip Furian, 15319 Broadway, Bedford, O. Zapisnikar Frank Vrček. Organizator Martin Martinšek. Seje drugo ned. v mes. ob 2. pop. pri a. Vrčku.

ŠT. 9, POWER POINT.—Tajnik Jacob Bergant, R. D. 2, Box 19, Lisbon, O. Organizator Steve Chuck in Matt Tušek. Zapisnikar Agnes Chuck. Seje 3. ned. v mes. pri Matt Tušek.

ŠT. 11, BRIDGEPORT.—Tajnik Jos. Snay, R. F. D. 1, Box 7, Zapisnikar Tony Kravanja. Organizator rank Matko, Louis Gorenc in Frank Blatnik. Seje vsako 3. ned. v mes. v društveni dvorani.

ŠT. 23, EUCLID.—Tajnik John Rome, 19602 Chickasaw Ave., Cleveland, O. Organizator John Pozun, zapisnikar Joseph Ivančič. Seje vsaki tretji petek v mesecu.

ŠT. 24, SALEM.—Tajnik-blagajnik John Kričaj, RFD. No. 5. Or-

"NONPARTISAN" ABSURDITIES

After a quarter-century of lobby. This special coalition what is called "nonpartisan" political action by American trade unions it has become a scandal and a farce. Moreover, it has sacrificed the best interests of the members and its fruit has been the distribution of some political jobs to a few leaders. It has divided the rank and file, rendered the members impotent as a political factor, and has made organized labor itself a commodity that is bartered and sold to professional politicians. This policy urged for years as intended to prevent trade unionism from being a tail to any political kite, has become many tails attached to as many kites as capitalist politicians wish to fly.

The A. F. of L. Council itself has made no endorsement of a presidential candidate. The railroad brotherhoods backed Hoover four years ago and now

sing that humorous song of the nineties, "Once Was Enough for Me." President Hutcheson of the Carpenters, however, is in charge of the "labor" section of the Hoover campaign. He denounces Franklin D. Roosevelt's so-called labor record as a fraud. Daniel J. Tobin of the Teamsters heads the "labor" section of the Roosevelt campaign and denounces Hoover's so-called labor record as a fraud. That is to say, each "labor" section denounces the other section as a fraud and intelligent people will be inclined to agree with both.

But this does not tell the complete story of the "nonpartisan" policy. Matthew Woll heads some twenty odd unions organized into a high tariff

za Waukegan, Louis Kušnik in za Sheboygan, Frances Skrube.

ŠT. 6, vzhodni OHIO in WEST VIRGINIA.—Tajnik Joseph Snay, R. F. D. 1 Box 7, Bridgeport, O. Organi-

zator Henri Pečarič. Seje vsako tretjo nedeljo v mesecu pri a. Fr. Kovach in Anton Jančik.

ŠT. 32, WEST NEWTON.—Tajnik Jos. Jovan, RFD. 2, Box 137.

ŠT. 33, NANTICOKE, PA.—Tajnik-blagajnik John Vitez, 223 Center St. Zapisnikar Fr. Pipan. Organizator Henrik Pečarič. Seje vsako tretjo nedeljo v mesecu pri a. Fr. Kovach in Anton Jančik.

ŠT. 34, SCRANTON.—Tajnik-blagajnik John Oreshek, 824 Adams Ave. Throop, Pa. Zapisnikar Frank Auel. Organizator Anton Vesel, John Flis in Ralph Končik. Seje prvo nedeljo v mesecu pri a. Fr. Auel.

KONFERENCE J. S. Z. ŠT. 1, ZAPADNA PENNSYLVANIA.—Tajnik Jacob Ambrosich, Box 286, Moon Run, Pa. Organizator John Terčelj in Geo. Smrekar. Frank Samsa, Canonsburg.

ŠT. 2, OHIO.—Tajnik Louis Zorko, 5617 Carry Ave., Cleveland, O. Organizator Jos. Lever in Anton Jančik.

ŠT. 4, severni ILLINOIS in WISCONSIN.—Tajnik Anton Gardien, 2815 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill. Organizator: za Chicago, Chas. Pogorelec; za Milwaukee, Frank Pollek; za West Allia, Anton Demšar.

The only bright aspect of this situation in New York City is the repudiation of the approval of O'Brien by unions representing about 300,000 workers and their support of Morris

Hillquit, the Socialist candidate for Mayor, but even more than this is needed by organized workers. The members should take up the task of getting out of the absurd conflicts in which they are involved and fight for a party of their own.

—The New Leader.

My Lord Ford Speaks For Our Lord Hoover

A roar has gone up over the posting of a bulletin at the River Rouge plant of Henry Ford stating that President Hoover "has overcome the forces that almost destroyed industry and employment. His efforts to start the country back to work are beginning to show results." This is followed by a hint that unless Hoover is returned to the White House conditions are not likely to improve. In other words, the feudal master of Ford empire attempts to instruct his serfs how they should vote.

The Democratic howl is distinct in the roar of protest but it is interesting that about the same time that the Ford bulletin was posted, Mayor Curley of Boston, at a meeting of city employees, said that if Roosevelt is not elected they would have to accept a 10 per cent cut in wages. Curley got away with this subtle coercion but attention is centered on the obvious coercion of Ford.

It is an old practice but it generally takes the form of a quiet hint, not a posted warning, that goes down the line direct from the offices of a corporation. Many of our feudal industrial kings assume that they have a vested stake in the votes of the workers they exploit and this assumption grows out the reality of mastery itself. The fact that any great capitalist proprietor can venture to openly hint his political preference is evidence of the feudal character of modern industry.

—The New Leader.

The Socialist howl is distinct in the roar of protest but it is interesting that about the same time that the Ford bulletin was posted, Mayor Curley of Boston, at a meeting of city employees, said that if Roosevelt is not elected they would have to accept a 10 per cent cut in wages. Curley got away with this subtle coercion but attention is centered on the obvious coercion of Ford.

It is an old practice but it generally takes the form of a quiet hint, not a posted warning, that goes down the line direct from the offices of a corporation. Many of our feudal industrial kings assume that they have a vested stake in the votes of the workers they exploit and this assumption grows out the reality of mastery itself. The fact that any great capitalist proprietor can venture to openly hint his political preference is evidence of the feudal character of modern industry.

—The New Leader.

The Socialist howl is distinct in the roar of protest but it is interesting that about the same time that the Ford bulletin was posted, Mayor Curley of Boston, at a meeting of city employees, said that if Roosevelt is not elected they would have to accept a 10 per cent cut in wages. Curley got away with this subtle coercion but attention is centered on the obvious coercion of Ford.

It is an old practice but it generally takes the form of a quiet hint, not a posted warning, that goes down the line direct from the offices of a corporation. Many of our feudal industrial kings assume that they have a vested stake in the votes of the workers they exploit and this assumption grows out the reality of mastery itself. The fact that any great capitalist proprietor can venture to openly hint his political preference is evidence of the feudal character of modern industry.

—The New Leader.

The Socialist howl is distinct in the roar of protest but it is interesting that about the same time that the Ford bulletin was posted, Mayor Curley of Boston, at a meeting of city employees, said that if Roosevelt is not elected they would have to accept a 10 per cent cut in wages. Curley got away with this subtle coercion but attention is centered on the obvious coercion of Ford.

It is an old practice but it generally takes the form of a quiet hint, not a posted warning, that goes down the line direct from the offices of a corporation. Many of our feudal industrial kings assume that they have a vested stake in the votes of the workers they exploit and this assumption grows out the reality of mastery itself. The fact that any great capitalist proprietor can venture to openly hint his political preference is evidence of the feudal character of modern industry.

—The New Leader.

The Socialist howl is distinct in the roar of protest but it is interesting that about the same time that the Ford bulletin was posted, Mayor Curley of Boston, at a meeting of city employees, said that if Roosevelt is not elected they would have to accept a 10 per cent cut in wages. Curley got away with this subtle coercion but attention is centered on the obvious coercion of Ford.

It is an old practice but it generally takes the form of a quiet hint, not a posted warning, that goes down the line direct from the offices of a corporation. Many of our feudal industrial kings assume that they have a vested stake in the votes of the workers they exploit and this assumption grows out the reality of mastery itself. The fact that any great capitalist proprietor can venture to openly hint his political preference is evidence of the feudal character of modern industry.

—The New Leader.

The Socialist howl is distinct in the roar of protest but it is interesting that about the same time that the Ford bulletin was posted, Mayor Curley of Boston, at a meeting of city employees, said that if Roosevelt is not elected they would have to accept a 10 per cent cut in wages. Curley got away with this subtle coercion but attention is centered on the obvious coercion of Ford.

It is an old practice but it generally takes the form of a quiet hint, not a posted warning, that goes down the line direct from the offices of a corporation. Many of our feudal industrial kings assume that they have a vested stake in the votes of the workers they exploit and this assumption grows out the reality of mastery itself. The fact that any great capitalist proprietor can venture to openly hint his political preference is evidence of the feudal character of modern industry.

—The New Leader.

The Socialist howl is distinct in the roar of protest but it is interesting that about the same time that the Ford bulletin was posted, Mayor Curley of Boston, at a meeting of city employees, said that if Roosevelt is not elected they would have to accept a 10 per cent cut in wages. Curley got away with this subtle coercion but attention is centered on the obvious coercion of Ford.

It is an old practice but it generally takes the form of a quiet hint, not a posted warning, that goes down the line direct from the offices of a corporation. Many of our feudal industrial kings assume that they have a vested stake in the votes of the workers they exploit and this assumption grows out the reality of mastery itself. The fact that any great capitalist proprietor can venture to openly hint his political preference is evidence of the feudal character of modern industry.

—The New Leader.

The Socialist howl is distinct in the roar of protest but it is interesting that about the same time that the Ford bulletin was posted, Mayor Curley of Boston, at a meeting of city employees, said that if Roosevelt is not elected they would have to accept a 10 per cent cut in wages. Curley got away with this subtle coercion but attention is centered on the obvious coercion of Ford.

It is an old practice but it generally takes the form of a quiet hint, not a posted warning, that goes down the line direct from the offices of a corporation. Many of our feudal industrial kings assume that they have a vested stake in the votes of the workers they exploit and this assumption grows out the reality of mastery itself. The fact that any great capitalist proprietor can venture to openly hint his political preference is evidence of the feudal character of modern industry.

—The New Leader.

The Socialist howl is distinct in the roar of protest but it is interesting that about the same time that the Ford bulletin was posted, Mayor Curley of Boston, at a meeting of city employees, said that if Roosevelt is not elected they would have to accept a 10 per cent cut in wages. Curley got away with this subtle coercion but attention is centered on the obvious coercion of Ford.

It is an old practice but it generally takes the form of a quiet hint, not a posted warning, that goes down the line direct from the offices of a corporation. Many of our feudal industrial kings assume that they have a vested stake in the votes of the workers they exploit and this assumption grows out the reality of mastery itself. The fact that any great capitalist proprietor

